

International bilingual journal in
Humanities & social Sciences

Millennium

მილენიუმი

Academy for Digital
Humanities - Georgia

Vol. 4
2026

The Bilingual Scientific Online Journal of the Academy for Digital Humanities

in Humanities and Social Science

დიგიტალური ჰუმანიტარიის აკადემია - საქართველოს

ორენოვანი საერთაშორისო ახალგაზრდული სამეცნიერო ონლაინჟურნალი

მილენიუმი

Millennium

Volume 4

Tbilisi/თბილისი

2026

The peer-reviewed bilingual scientific online journal **Millennium** was initiated by the founders of the Academy for Digital Humanities and is designed for young researchers working in Humanities and Social Sciences – master students, doctoral students and postdocs. Millennium aims to promote the academic development of a new generation of scientists by creating an academic platform for young researchers working in the Humanities and Social Sciences to publish scientific papers.

დიგიტალური ჰუმანიტარიის აკადემიის რეცენზირებადი ელექტრონული ბილინგუური სამეცნიერო ჟურნალი „მილენიუმი“ დაარსდა დიგიტალური ჰუმანიტარიის აკადემიის დამფუძნებელთა მიერ და განკუთვნილია ჰუმანიტარიაში და სოციალურ მეცნიერებებში მოღვაწე ახალგაზრდა მკვლევართათვის - მაგისტრანტების, დოქტორანტებისა და პოსტდოქტორანტებისათვის. ჟურნალი „მილენიუმი“ მიზნად ისახავს მეცნიერთა ახალი თაობის აკადემიური განვითარების ხელშეწყობას - ჰუმანიტარულ დარგებსა და სოციალურ მეცნიერებებში მომუშავე ახალგაზრდა სპეციალისტებისათვის აკადემიური პლატფორმის შექმნას სამეცნიერო ნაშრომების გამოსაქვეყნებლად.

Scientific Council:

Chairman of the Scientific Council: Manana Tandaschwili (Germany)

Members of the Scientific Council: Manana Tandaschwili (Germany), Jost Gippert (Germany), Gerd Carling (Germany), Iryna Gurevych (Germany), Khatuna Beridze (Georgia), Emzar Jgerenaia (Georgia), Vakhtang Litcheli (Georgia), Rati Skhirtladze (Georgia)

Secretary of the Scientific Council: Sarah Dopierala (USA)

სამეცნიერო საბჭო:

სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარე: მანანა თანდაშვილი (გერმანია)

სამეცნიერო საბჭოს წევრები: იოსტ გიპერტი (გერმანია), გერდ კარლინგი (გერმანია), ირინა გურევიჩი (გერმანია), ხათუნა ბერიძე (საქართველო), ემზარ ჯგერენაია (საქართველო), ვახტანგ ლიჩელი (საქართველო), რატი სხირტლაძე (საქართველო), ნანა ლოლაძე (საქართველო).

სამეცნიერო საბჭოს მდივანი: სარა დოპიერალა (აშშ)

Editorial Board:

Mariam Kamarauli (Editor-in-Chief), Eka Kvirkvelia (Editor), Mzia Khakhutaishvili, Maia Kuktchishvili, Mariam Matiashvili, Mariam Rukhadze, Giorgi Jgharkava (Executive Secretary), Mariam Gobianidze, Zviad Zalikiani.

სარედაქციო საბჭო:

სარედაქციო საბჭო: მარიამ ყამარაული (მთავარი რედაქტორი), ეკა კვირკველია (რედაქტორი), მზია ხახუტაიშვილი, მაია კუქიშვილი, მარიამ რუხაძე, გიორგი ჯღარკავა (აღმასრულებელი მდივანი), მარიამ გობიანიძე, ზვიად ზალიკიანი.

დიგიტალური
ჰუმანიტარიის
აკადემია

© Academy for Digital Humanities - Georgia

© დიგიტალური ჰუმანიტარიის აკადემია - საქართველო

ISSN 2960-9887 (Online)

Millennium, Volum 4

მილენიუმი, ტომი 4

Content / სარჩევი

I. Kartvelian Languages / ქართველური ენები

- ელზა ასანიძე (ივ. ჯავახიშვილის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი) 5
კომპოზიციის ინდექსი ქართველურ ენებში

Elza Asanidze (Ivane Javakhishvili Tbilisi State University)
The Composition Index in Kartvelian Languages

II. Linguistics / ლინგვისტიკა

- თამაზ დევიძე (აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი) 32
სემანტიკური ტრანზიციის სინტაქსური მახასიათებლები ახალი იადგარის
დიდმარხვის ჰიმნოგრაფიაში

Tamaz Devidze (Akaki Tsereteli State University)
Syntactic Features of Semantic Transition in the Lenten Hymnody of the New Iadgari

- დავით იობიძე (აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი) 49
მიცემითობრუნვიანი აქტანტისა და ვითარებითობრუნვიანი სახელის ფუნქციურ-
სემანტიკური დიფერენციაცია ძველ ქართულში: ერთი გელათური თარგმანის
მეტატექსტის საფუძველზე

David Iobidze (Akaki Tsereteli State University, Georgia)
The Functional-semantic Differentiation of a Dative-marked Actant
and an Adverbial-case Noun in an Old Georgian: Based on the Metatext of a Gelatian Translation

III. Manuscript Studies / ხელნაწერთა კვლევა

- სანდრო ცხვედაძე (ჰამბურგის უნივერსიტეტი, ხელნაწერ კულტურათა შემსწავლელი 72
ცენტრი)
ბერძნული სახარება-ლექციონარი Paris, BnF, grec 279 და ჟალიის (ღალიის) ქართული
მონასტერი კვიპროსზე

Sandro Tskhvedadze (University of Hamburg, CSMC)
The Greek Gospel Lectionary Paris, BnF, grec 279 and the Georgian Monastery of Gialia in Cyprus

IV. Digital Rustvelology / დიგიტალური რუსთველოლოგია

- იანიკ ლიდტკე (გოთე ფრანკფურტის უნივერსიტეტი) 94
მარგალიტის ეკვივალენტები რუსთაველის „ვეფხისტყაოსნის“ ორ ესპანურ
თარგმანში: კორპუსზე დაფუძნებული კვლევა

Jannik Liedtke (Goethe Frankfurt University)
Equivalent Renderings of the Georgian Lexeme *margaliti* in Two Spanish Translations of Rustaveli's
The Knight in the Panther's Skin: A Corpus-Based Translation Study

V. Communication Studies / მედია და კომუნიკაცია

- ნინო კვიტაშვილი** (საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი) 133
სამეცნიერო ჟურნალისტიკის ენა ციფრულ მედიაგარემოში
(ქართული მულტიმედიაური გამოცემების მიხედვით)
- Nino Kvitashvili** (Georgian Technical University)
The Language of Science Journalism in the Digital Media Environment (According to Georgian Multimedia Publications)
- კიმ სპოლიარევიჩი** (ჰესენის მთავარი სახელმწიფო არქივი, ვისბადენი, გერმანია) 164
ხორვატული მედიის პერსპექტივა ნაციონალ-სოციალისტური გერმანიის შესახებ
- Kim Spoljarevic** (Hessian Main State Archive, Wiesbaden)
The Croatian Media's Perspective on National Socialist Germany
- ლევან ქათამაძე** (ლეინ კირკლენდის სტიპენდიანტი ვარშავის უნივერსიტეტში) 191
სტრუქტურული აცდენა სამოქალაქო კამპანიებში: კამპანიის ადაპტაციური
არქიტექტურის მოდელი (ACAM)
- Levan Katamadze** (Lane Kirkland Fellow at the University of Warsaw)
Structural Misalignment in Civic Campaigns: The Adaptive Campaign Architecture Model (ACAM)

VI. Political Linguistics / პოლიტიკური ლინგვისტიკა

- თამარ გუჩუა** (აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი) 212
ზემოთ/ქვემოთ და წინ/უკან: ორიენტაციული მეტაფორები ქართულ პოლიტიკურ
დისკურსში
- Tamar Guchua** (Akaki Tsereteli State University)
Upward/Downward and Forward/Backward: Orientational Metaphors in Georgian Political
Discourse
- იულიან ჰაშე** (ფრანკფურტის გოეთეს უნივერსიტეტი) 232
საქართველოს პრეზიდენტების საინაუგურაციო გამოსვლების კორპუსზე
დაფუძნებული კვლევა (1991-2024)
- Julian Hasche** (Goethe Frankfurt University)
A Corpus-Driven Analysis of the Inaugural Speeches of Georgian Presidents (1991-2024)
- ანასტასია ყამარაული** (ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი) 263
ფუნქციური სიტყვების ანალიზი ქართულ პოლიტიკურ დისკურსში: ახალი
პერსპექტივა
- Anastasia Kamarauli** (Batumi Shota Rustaveli State University)
Analysis of Functional Words in Georgian Political Discourse: a New Perspective

Equivalent Renderings of the Georgian Lexeme *margaliṭi* in Two Spanish Translations of Rustaveli's *The Knight in the Panther's Skin*: A Corpus-based Translation Study

Jannik Liedtke

(Goethe University Frankfurt)

DOI: 10.62235/mln.4.2026.12154

jannik-liedtke@web.de || ORCID: 0009-0001-3754-3338

Abstract: This article presents a corpus-based literary translation study examining how the recurrent Georgian lexeme *margaliṭi* (“pearl”) is rendered in two Spanish translations of Shota Rustaveli’s medieval epic *The Knight in the Panther’s Skin*. Drawing on forty textual occurrences retrieved from the multilingual parallel corpus *Rustaveli Goes Digital*, the study utilizes a dual methodology that combines quantitative coding with qualitative close reading. The analyzed tokens are classified according to three primary functions within the source text: autosemantic reference to physical pearls or treasures, compressed metaphorical descriptions, and explicit or implicit comparisons.

The analysis evaluates the lexical specificity of the Spanish equivalents alongside shifts in figurative and syntactic structure. The empirical findings reveal two distinct translational profiles. Gustavo de la Torre consistently selects *perla*, prioritizing denotative equivalence, source-oriented structural proximity, and global motif continuity. In contrast, María Elvira Roca Barea adopts a highly interpretive, target-oriented strategy; she frequently substitutes the core lexeme with contextual alternatives like *joya*, *piedra preciosa*, or *diamante*, and regularly unpacks compressed metaphors into explicit comparisons to enhance readability and visual brilliance.

Ultimately, the study demonstrates that the divergence between the two versions is not a binary conflict between literal and free translation but a structural trade-off between local stylistic optimization and global lexical cohesion. Methodologically, the paper underscores the utility of single-lexeme tracking within digital parallel corpora to uncover systematic translational patterns across extensive literary works.

Keywords: Digital Rustvelology, Corpus-based Translation Studies, Shota Rustaveli, Lexical Equivalence, Gustavo de la Torre, María Elvira Roca Barea, *Margaliṭi*

Introduction

Shota Rustaveli’s *The Knight in the Panther’s Skin* occupies a central position in Georgian literary culture and has generated an extensive international translation history. Its linguistic interest lies not only in its narrative and metrical organisation but also in a highly patterned figurative vocabulary in which material objects, colours, flowers, and precious stones repeatedly encode beauty, status, emotion, and poetic value. The recurrence of these images makes the poem particularly suitable for a corpus-based investigation of literary translation. Rather than treating figurative language as a collection of isolated ornaments, a parallel corpus makes it possible to trace how a recurrent lexical item is maintained, redistributed, generalised, or reinterpreted across target texts.

The present study concentrates on the lexeme *margaliṭi*, conventionally translated as “pearl”. In the epic, the word can designate pearls as concrete valuables, but it also participates in descriptions of teeth, tears, beauty, rarity, and literary form. Its interpretive range is therefore produced by the interaction between a relatively stable lexical core and changing contexts. A pearl may be part of a treasure inventory, an image for a row of teeth, a comparison for a tear, or a figure for a beautifully ordered narrative. These uses create a useful test case for examining whether a translation preserves lexical recurrence or prioritises the immediate effect of each individual passage.

The article compares two Spanish translations attributed to Gustavo de la Torre (1964) and María Elvira Roca Barea (2003). Neither version can be treated as a straightforward direct transfer from Georgian. De la Torre’s translation is associated with Marjory Wardrop’s English version, whereas Roca Barea consulted several intermediary translations. This mediated textual history limits claims about direct source-language competence. It does not, however, prevent a systematic comparison of the Spanish target texts with the Georgian passages aligned in the corpus.¹ The relevant object of analysis is the observable pattern of target-text solutions and the different ways in which each Spanish version reconstructs the repeated pearl motif.

Existing approaches to literary translation have long emphasised the tension between semantic correspondence and target-text function. At the lexical level, translators may preserve a specific denotation, select a near-equivalent with different associations, explain a culturally or contextually marked image, or replace one trope with another. A recurrent poetic lexeme makes these choices visible at scale. If every occurrence is considered separately, substitution may appear locally effective. When the whole distribution is examined, however, repeated substitutions can reshape a motif and change the internal cohesion of the translated work.

Against this background, the study asks: how is Georgian *margaliṭi* rendered in the two Spanish translations, and what differences emerge between the translational profiles of de la Torre and Roca Barea? The working hypothesis is that de la Torre favours denotative, structurally close, and source-oriented correspondences, whereas Roca Barea makes greater use of connotative, interpretive, and target-oriented reformulation. The contrast is expected to be especially visible in metaphorical and comparative contexts, where lexical replacement can alter both the conceptual image and the grammatical explicitness of the relation.

This study contributes to a tradition of Rustvelological research that has developed from text-critical and lexicological scholarship towards interdisciplinary, international, and, more recently, digital approaches (Tandaschwili 2022: 15–16). The establishment of multilingual parallel corpora represents an important development within this field, since these resources facilitate systematic contrastive analyses of Rustaveli’s language and its translations while also providing a methodological framework for multilingual research and education (Avidzba et al. 2023: 88–89). However, although previous scholarship has addressed the textual history, language,

¹ *Rustaveli Goes Digital*, <https://rustaveli-goes-digital.de/> (accessed 19 July 2026).

metaphorical complexity, and international reception of the epic, the translation of recurrent individual lexemes across different target versions remains comparatively underexplored. By examining the Georgian lexeme *margaliṭi* across two Spanish translations, the present study addresses this gap and demonstrates how a lexeme-centred corpus analysis can reveal systematic differences in the preservation, modification, and reinterpretation of a recurrent poetic image.

The study combines quantitative corpus analysis with qualitative close reading. First, all forty occurrences of *margaliṭi* identified in the multilingual parallel corpus *Rustaveli Goes Digital* are classified according to their function in the Georgian source text as basic denotative meaning, metaphorical, or comparative uses. The distribution of the Spanish equivalents is then examined quantitatively in order to establish recurring translation patterns. This overview is complemented by a contextual analysis of representative passages, focusing on denotative and connotative equivalence, changes in lexical specificity, and shifts between metaphorical and comparative structures. Following the description of the corpus and methodology, the article introduces the theoretical categories applied in the analysis. The results section subsequently presents the quantitative distribution and discusses representative examples from each functional category. The discussion compares the translational profiles of de la Torre and Roca Barea, while the conclusion summarises the principal findings and considers their implications for corpus-based literary translation research. Rather than evaluating the two translations according to a single standard of fidelity, the article investigates how their different priorities affect lexical continuity, textual cohesion, interpretive explicitness, and poetic effect.

1. Data and Methodology

The dataset was compiled from *Rustaveli Goes Digital*, a multilingual parallel corpus developed since 2019 at the Department of Empirical Linguistics at Goethe University Frankfurt. The corpus provides the Georgian text of *The Knight in the Panther's Skin* together with more than fifty translations into different languages and enables word-aligned comparisons between the source text and its translations (Rustaveli Goes Digital, accessed 19 July 2026). The present study focuses on the two Spanish translations by Gustavo de la Torre and María Elvira Roca Barea included in the corpus.

The retrieval unit was the Georgian lexeme *margaliṭi* “pearl”. All forty attestations of this lexeme in the Georgian source text were identified in the corpus and aligned with their Spanish equivalents. Thus, the analysis was not restricted to a single uninflected word form but included the occurrences of the lexeme in the forms in which it appears in the source text. The corresponding Spanish translation by de la Torre contains the denotative equivalent *perla* in all forty passages. In Roca Barea’s translation, *perla* occurs in thirty-four of the forty corresponding passages, while the remaining six instances are rendered by means of different lexical equivalents.

Rustaveli Goes Digital
Übersetzungen
Werkzeuge ▾
Info

Übersetzungen

Übersetzung

Gustavo de la Torre (1964), María Elvira Roca Barea (2003)

Kapitel

3

◀ Vorheriges Nächstes ▶

Vers

3.84.

◀ Vorheriger Nächster ▶

Original: Schota Rustaveli (1196-1207)

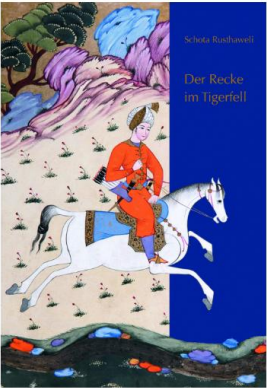
ნახეს, უცხო მოყმე ვინმე | ჯდა მტირალი წყლისა პირსა,
 შავი ცხენი სადავითა | ჰყვა ლომსა და ვითა გმირსა,
 ხშირად ესხა მარგალიტი | ლაგამ-აბჯარ-უნაგირსა.
 ცრემლსა გარდი დაეთრთვილა, | გულსა მდულრად ანატირსა.

Spanisch: Gustavo de la Torre (1964)

Ellos vieron a cierto extraño Caballero, que llorando se sentó a la orilla del torrente.
 Retenía su negro corcel por la rienda, y parecía como un león o un héroe.
 Su armadura, su brida y su montura estaban profusamente guarnecidas de perlas.
 La rosa de sus mejillas se heló con las lágrimas que brotaban de su corazón azotado por el dolor.

Spanisch: María Elvira Roca Barea (2003)

Ven entonces un caballero extranjero que llora sentado al borde del agua,
 sostiene las riendas de un caballo negro y parece un león deplorando su suerte.
 Las bridas, la armadura y la silla están repujadas con diamantes.
 Brotando de su corazón herido, las lágrimas hielan sus mejillas de rosa.

Schota Rustaveli
Der Recke
im Tigerfell

Fig. 1: The multilingual parallel corpus *Rustaveli goes digital*

Each Georgian occurrence was first classified according to its function in the relevant passage. Uses in which *margaliṭi* refers to pearls as concrete objects or valuables were classified as instances of the lexeme’s basic denotative meaning. These were distinguished from metaphorical and comparative uses in aphoristic or otherwise stylistically marked structures. Metaphorical uses associate another entity with the pearl image without an overt marker of similarity. Comparative uses establish the similarity explicitly, commonly through Georgian *vit(a)* “like/as” or a corresponding construction in Spanish. The distinction between metaphor and simile is therefore based on their linguistic form in the respective passage: both may evoke similar associations, but a simile marks the relationship of similarity explicitly, whereas a metaphor presents the relationship without an overt comparative marker. The Spanish equivalents were then classified according to their semantic relationship to the Georgian lexeme. The Spanish noun *perla* “pearl” was treated as the denotative equivalent because it corresponds directly and specifically to Georgian *margaliṭi*. Lexical choices such as *piedra preciosa* “precious stone” were classified as connotative equivalents because they refer to a broader and less specific semantic field. Other alternatives, including *joya* “jewel” and *diamante* “diamond”, were likewise examined in relation to their semantic specificity and their effect in the respective context. Whereas *perla* preserves the specific lexical meaning of the Georgian item, the alternatives offer greater stylistic flexibility but modify or generalise aspects of the source meaning.

In addition to lexical selection, the qualitative analysis considers changes in figurative structure. Particular attention is paid to passages in which a source-text metaphor is rendered as an explicit simile or in which a comparison is expressed through a different grammatical construction

in Spanish. The analysis thus examines which equivalents the translators select, how consistently the solutions are applied across the text, and how the choices affect semantic precision, stylistic appropriateness, and translational coherence.

The two analytical stages address complementary aspects of the research question. The frequency analysis establishes whether a particular Spanish equivalent represents an isolated choice or a recurring translation pattern. The contextual analysis then evaluates how the respective solution functions within selected passages, especially where *margaliṭi* is used metaphorically, comparatively, or in an aphoristic structure.

Neither of the two Spanish versions was translated directly from Georgian. De la Torre's translation is based on Marjory Wardrop's English translation of 1912. Roca Barea consulted several intermediary versions, including the English translations by Wardrop, Verena Urushadze, and Katherine Vivian, the French translations by Serge Tsuladzé and Gaston Bouatchidzé, and the Italian translation by Mario Picchi and Paola Angiolletti. The use of several intermediary texts makes it difficult to attribute individual divergences exclusively to Roca Barea's own translation strategy. The present study therefore does not attempt to trace each Spanish formulation back to a specific intermediary version. Its conclusions are restricted to observable lexical and stylistic patterns in the two Spanish target texts.

2. Analytical Framework

The analysis adopts an equivalence-oriented framework while treating equivalence as a relational and context-dependent concept. Koller and Henjum describe translation as a process in which a source-language text is transformed into a target-language text under competing linguistic, textual, and cultural constraints (Koller & Henjum 2020: 219–220). An ideal translation that reproduces every semantic and stylistic feature is unattainable. The analytical task is therefore to identify which relations are prioritised in a given solution and which features are modified.

2.1 Denotative and connotative equivalence

The distinction between denotative and connotative equivalence applied in this study is based on the equivalence-oriented framework developed by Koller and Henjum (2020: 251, 266–290). Within this framework, equivalence is not understood as complete identity between a source-language expression and a target-language expression. Rather, it refers to a context-dependent translational relationship in which particular semantic, stylistic, and pragmatic features are prioritised.

Denotative equivalence concerns the relationship between source- and target-language expressions with regard to the extralinguistic content to which they refer (Koller & Henjum 2020: 266–279). In the present dataset, Spanish *perla* “pearl” is treated as the direct denotative equivalent of Georgian *margaliṭi* because the two lexical items refer to the same specific type of object. It therefore serves as the baseline translation solution in the analysis. This does not mean that every

occurrence of *perla* reproduces all the semantic and stylistic functions of the corresponding source passage. The surrounding syntax, grammatical number, modifiers, and figurative frame may still differ. Nevertheless, retaining *perla* preserves the specific lexical image and contributes to the continuity of the recurrent pearl motif across the Spanish target text.

Connotative equivalence, by contrast, concerns the stylistic, affective, evaluative, and associative values conveyed by linguistic expressions (Koller & Henjum 2020: 279–290). In the present analysis, Spanish equivalents such as *joya* “jewel”, *piedra preciosa* “precious stone”, and *diamante* “diamond” are examined as connotatively shifted solutions because they modify the denotative specificity of Georgian *margaliṭi*. The expressions *joya* and *piedra preciosa* preserve the broader semantic field of valuable objects but do not refer specifically to pearls. The substitution of *diamante* for *margaliṭi* likewise changes the object denoted and may instead foreground associations such as brilliance, transparency, hardness, or prestige.

Such alternatives may be contextually motivated and may offer greater stylistic flexibility in Spanish. At the same time, they modify the lexical pattern created by the repetition of *margaliṭi* in the Georgian text. The analysis therefore does not classify these solutions simply as correct or incorrect. Instead, it investigates which denotative and connotative features are preserved, modified, generalized, or foregrounded and how these decisions affect the continuity of the pearl motif.

2.2 Metaphor and comparison

Metaphor and comparison are treated as related but formally distinguishable modes of figurative expression. A metaphor presents one entity through the image of another without an overt marker of similarity, whereas a comparison expresses the relationship explicitly. In the corpus, the pearl image may transfer visual and evaluative properties such as whiteness, roundness, regularity, brilliance, value, and rarity to referents such as teeth or tears. The linguistic form influences how the relationship is presented: a metaphor identifies or closely associates the image with its referent, while an explicit comparison guides the reader towards a particular relationship of similarity.

For the analysis of metaphor translation, the study draws on Raymond Van den Broeck’s distinction between three principal procedures, as presented by Koller and Henjum (2020: 296): the preservation of the source-text image, the substitution of the source image with a different image, and the paraphrase of the metaphor in non-metaphorical language. Since the present study draws on Koller and Henjum’s account rather than directly on Van den Broeck’s original publication, the model is treated here as a secondary reference.

Retaining Spanish *perla* generally preserves the source-text image and can therefore be described as translation *sensu stricto*. Using *diamante* or *joya* may constitute image substitution, while *piedra preciosa* may represent semantic generalization, depending on the context. A non-figurative explanation of the image would constitute paraphrase. Recasting an unmarked metaphor

through Spanish *como* “like” preserves the broader figurative relationship but changes its linguistic and rhetorical form by turning metaphorical identification into an explicit comparison.

These procedures may occur simultaneously. For example, a translator may replace the source-text image of a pearl with that of a diamond while also making the relationship of similarity explicit. The analysis therefore considers lexical image selection and figurative structure as separate but interacting dimensions of translation.

2.3 Aphoristic compression

In this study, certain passages are described as aphoristic when they express an evaluative or generalizing idea through a short, pointed, and condensed formulation. Aphorisms frequently derive their effect from rhetorical devices such as antithesis, paradox, parallelism, irony, and wordplay. The term is used here as a functional category rather than as the basis for a comprehensive historical or genre-theoretical discussion.

Metaphors and comparisons may contribute to aphoristic compression when they place a high semantic and stylistic load on a small number of lexical items. In such passages, retaining the source-text image may preserve the compactness and rhetorical structure of the formulation. An explanatory reformulation may make the intended relationship more accessible to target-language readers, but it may also reduce ambiguity, stylistic density, or the immediate impact of the figurative expression. The analysis therefore examines whether the Spanish translations preserve the lexical image and condensed structure or make the underlying meaning more explicit.

3. Results

3.1 Quantitative Overview

The forty occurrences of Georgian *margaliṭi* were classified according to their function in the source text. As shown in Table 1, **20** occurrences (**50%**) express the lexeme’s basic denotative meaning, eleven occurrences (27,5%) are metaphorical, and nine occurrences (22,5%) occur in similes.

The distribution demonstrates that literal reference constitutes the largest individual category, while figurative uses collectively account for a substantial proportion of the dataset. This distribution supports the combination of frequency analysis and close reading, since *margaliṭi* belongs both to the material vocabulary of wealth and to the epic’s system of poetic imagery.

Source-text function	Number	Percentage
Basic denotative meaning	20	50%
Metaphorical use	11	27.5%
Simile	9	22.5%
Total	40	100%

Table 1: Functional distribution of Georgian *margaliṭi* in the dataset

Across the dataset, de la Torre consistently renders *margaliṭi* as *perla*, whereas Roca Barea displays a wider lexical range. She uses *perla* in thirty-four of the forty corresponding passages and selects semantically shifted alternatives in the remaining six cases, including *diamante*, *joya*, and *piedra(s) preciosa(s)*. The contrast therefore lies not in the presence or absence of the pearl image throughout either translation but in the translators' different thresholds for replacing it. De la Torre tends to preserve the source lexeme even when the Spanish formulation remains structurally close to the source passage. Roca Barea is more willing to select an alternative that foregrounds a contextually salient property of the referent.

Analytical dimension	De la Torre	Roca Barea
Available Spanish correspondences	38 of 40	35 of 40
Denotative renderings	37 of 40	28 of 40
Semantically shifted renderings	1 of 40	7 of 40
No corresponding passage	2 of 40	5 of 40
Overall tendency	Predominantly lexical continuity and structural proximity	More frequent contextual specification and poetic reformulation

Table 2: Quantitative distribution of the Spanish renderings of Georgian *margaliṭi*.

As shown in Table 2, de la Torre provides a Spanish correspondence for 38 of the 40 Georgian occurrences, whereas Roca Barea provides one for 35 occurrences. De la Torre uses a denotative rendering in 37 cases and a semantically shifted rendering in one case. Roca Barea uses a denotative rendering in 28 cases and a semantically shifted rendering in seven cases. Three metaphor/simile shifts were identified in de la Torre's translation, compared with seven in Roca Barea's translation. These figures support the interpretation that de la Torre predominantly preserves lexical continuity and source-text structure, whereas Roca Barea more frequently employs semantic substitution and figurative reformulation.²

3.2 Basic denotative meaning uses

Basic denotative meaning passages establish the lexical baseline because *margaliṭi* refers to pearls as objects of adornment, exchange, or treasure. Even here, lexical substitution is meaningful: replacing "pearl" with "diamond" or with a superordinate term changes the inventory of valuables and weakens recurrence across literal and figurative contexts.

² Percentages are calculated relative to all forty occurrences identified in the Georgian source text. "No corresponding passage" indicates that the relevant passage has no Spanish correspondence in the corpus.

Example 1: verse 3.84

ხშირად ესხა მარგალიტი ლაგამ-აბჯარ-უნაგირსა.

(GEO - RUSTAVELI)

- (1a) *xšir-ad* *esxa* *margaliṭ-i³* *lagam-abžar-unagir-s-a*
 richly-ADV adorn.S3SG.AOR pearl-NOM.SG bridle-armor-saddle-DAT.SG-EMPH
 ‘The bridle, armor, and saddle were richly adorned with pearls.’

(SPAN - TORRE)

- (1b) *Su* *armadura* *su* *brida* *y* *su*
 poss.3SG armor poss.3SG bridle and poss.3SG

montura *esta-ban* *profusamente* *guarnecid-as* *de*
 saddle aux-S3PL.IMPF richly adorned-F.PL with

perla-s
 pearl-PL

‘His armor, his bridle and his saddle were richly adorned with pearls.’

(SPAN – BAREA)

- (1c) *Las* *brid-as,* *la* *armadura* *y*
 art.F.PL bridle-F.PL art.F armor and

la *silla* *est-án* *repujad-as* *con* *diamant-es*
 art.F saddle aux-S3PL.PRES emboss-F.PL. with diamond-PL.

‘The bridles, the armor and the saddle are embossed with diamonds.’

The Georgian noun denotes decorative pearls. De la Torre maintains both the object type and the ornamental function through *perlas*. Roca Barea substitutes *diamantes*. The target passage remains coherent as a description of luxurious equipment, but the substitution changes the material image. Pearls evoke organic lustre and rounded ornamentation; diamonds foreground brilliance and hardness. Because the referent is concrete, the shift cannot be explained solely as the clarification of a metaphor. It is a lexical reinterpretation within the semantic field of precious objects.

³ As noted in the analysis above, singular forms of *margaliṭi* are occasionally rendered in plural in the Spanish translations.

Example 2: verse 41.1060

მას მარგალიტსა მას ემასა, კბილთავე ფერსა, სძღვნდინა.

(GEO - RUSTAVELI)

(2a) *mas* *margaliṭ-s-a* *mas* *qma-s-a*
that.DAT.SG pearl-DAT.SG-EMPH that.DAT.SG boy-DAT.SG-EMPH

kbil-ta-ve *per-s-a* *szgvnidian*
tooth-GEN.PL-FOC color-DAT.SG-EMPH gift.S3PL.ITERIMPF

‘They gifted (praise) to that youth who was like a pearl, of the colour of teeth.’

(SPAN - TORRE)

(2b) *regal-ándo-le* *perla-s* *de-l* *color* *de*
gift-S3PL.GER-him pearl-PL of-ART.M color of

l-os *diente-s* *de-l* *caballero*
ART-M.PL. tooth-PL of-ART.M gentleman

‘Gifting him pearls of the colour of the gentleman’s teeth.’

(SPAN – BAREA)

(2c) *su-s* *diente-s* *brilla-n* *a lo lejos* *como*
POSS-PL tooth-PL shine-3SG.PL.PRES in the distance like

la-s *perla-s* *que* *rechaz-ó*
ART.F-PL pearl-PL that rejected-3SG.PFV

‘His teeth shine in the distance like the pearls he rejected.’

Example 3: verse 46.1177

თვალ-მარგალიტი ავიღე, რაც ოდენ აძელებოდა

(GEO - RUSTAVELI)

(3a) *tval-margaliṭ-i* *aviḡe* *ra-c* *oden*
gemstone-pearl-NOM.SG take.s1SG.AOR which-FOC only

ameḡeboda
take.s3SG.AOR.PASS

‘I took the gemstone-pearl, which only could be taken.’

(SPAN - TORRE)

(3b) *saqu-é* *cuanto* *pud-e* *en*
 take out-S1SG.PFV as much can-S3SG.PFV in

gema-s *y* *perla-s*
 gemsone.PL and pearl-PL

‘I took as many gems and pearls as I could.’

(SPAN – BAREA)

(3c) *y* *tom-é* *joya-s* *y* *perla-s*
 and take-S1SG.PFV jewel-PL and pearl-PL

de *gran* *valor* *tant-as* *como*
 of great value as many-F.PL as

pud-e *transport-ar*
 can-S1SG.PFV transport-INF

‘And I took jewels and pearls of great value, as many as I could transport.’

Example 4: verse 52.1372

ოქროც რამე წაიტანეს, მარგალიტი ღარიბები

(GEO - RUSTAVELI)

(4a) *okro-c* *rame* *çaiṭanes* *margaliṭ-i* *garib-eb-i*
 gold.NOM.SG-FOC something carry.S3PL.AOR pearl-NOM.SG rare-PL-NOM

‘Some gold as well they carried away, and rare pearls.’

(SPAN - TORRE)

(4b) *Llev-aron* *con* *ellos* *algo* *de*
 carry-3PL.PFV with them some of

oro *rar-as* *perla-s*
 gold rare-F.PL pearl -PL

‘They carried away some gold, rare pearls.’

(SPAN – BAREA)

(4c)	<i>Tom-an</i>	<i>también</i>	<i>algun-as</i>	<i>piedr-as</i>	<i>precios-as</i>
	take-S3PL.PRES	also	some-F.PL	stone- F.PL	precious-F.PL
	<i>y</i>	<i>un</i>	<i>poc-o</i>	<i>de</i>	<i>oro</i>
	and	INDEF	little-M	of	gold

‘They take also some precious stones and a little gold.’

De la Torre retains the specific reference to pearls in the phrase *raras perlas*, thereby preserving both the noun and the source text’s indication of rarity. Roca Barea, by contrast, renders the expression as *piedras preciosas*, replacing the specific reference to pearls with the broader category of precious stones. This solution preserves the semantic field of valuable objects but weakens the connection with the pearl imagery used elsewhere in the epic, particularly in metaphors and similes involving teeth and tears.

Example 5: verse 53.1385

თვალ-მარგალიტი ღარიბი უძღვნა ოქროსა გობითა.

(GEO - RUSTAVELI)

(5a)	<i>tval-margaliṭ-i</i>	<i>ğarib-i</i>	<i>udzğvna</i>	<i>okro-s-a</i>	<i>gob-it-a</i>
	gemstone-NOM.SG	rare-NOM.SG	offer.S3SG.AOR	gold-GEN.SG-EMPH	tray-INS.SG-EMPH

‘He offered a rare gemstone on a golden tray.’

(SPAN - TORRE)

(5b)	<i>Les</i>	<i>d-io</i>	<i>rar-as</i>	<i>joya-s</i>	<i>y</i>
	them	give-S3SG.PFV	rare-F.PL	jewel.PL	and
	<i>perla-s</i>	<i>en</i>	<i>una</i>	<i>jofaina</i>	<i>de</i>
	pearl-PL	in	INDEF	basin	of
					<i>oro</i>
					gold

‘He gave them rare jewels and pearls in a golden basin.’

(SPAN – BAREA)

(5c)	<i>Por último</i>	<i>les</i>	<i>ofrec-ió</i>	<i>una</i>	<i>bandeja</i>
	finally	them	offer-3PL-PFV	INDEF	tray
	<i>de</i>	<i>oro</i>	<i>cargad-a</i>	<i>con</i>	<i>joya-s</i>
	of	gold	loaded-F	with	jewel-PL

y **perla-s**
and **pearls-PL**

‘Finally he offered them a golden tray, loaded with jewels and pearls.’

De la Torre retains the specific noun and the marking of rarity. Roca Barea generalises pearls to *piedras preciosas*. The broader term preserves the field of wealth but removes the organic gemstone category that connects this inventory with the epic’s metaphors for teeth and tears. Locally, the substitution is semantically plausible. Globally, it contributes to a less repetitive but also less cohesive pearl motif.

The basic denotative meaning results show that the contrast between the translations is present before figurative interpretation begins. De la Torre’s default is lexical recurrence. Roca Barea’s alternatives often maintain the general semantic field while modifying specificity. This tendency prepares the ground for more consequential shifts in metaphorical and comparative passages.

3.3 Metaphorical uses

In metaphorical contexts, *margaliṭi* commonly represents teeth or the aesthetic value of discourse. The source text relies on a conventional network in which roses and coral evoke lips or cheeks, while pearls evoke teeth. Because the image is recurrent, a translator may preserve a compact conventional metaphor, explain the bodily referent, or convert the metaphor into an explicit comparison.

Example 6: verse 0.7

აქამდის ამბად ნათქვამი, აწ მარგალიტი წყობილი

(GEO - RUSTAVELI)

(6a)	<i>akamdis</i>	<i>amb-ad</i>	<i>natkvam-i</i>	<i>aç</i>	<i>margaliṭ-i</i>
	until now	tale-ADV.SG	told-NOM.SG	now	pearl-NOM.SG

çqobil-i
arranged-NOM.SG

‘What has until now been told as a tale now is arranged as pearl(s) on a necklace.’

(SPAN - TORRE)

(6b)	<i>Hasta</i>	<i>est-e</i>	<i>instante</i>	<i>la</i>	<i>historia</i>	<i>sólo</i>
	until	this-M.SG	moment	ART.F.SG	story	only
	<i>canta-da</i>	<i>ha</i>	<i>sido</i>	<i>hoy</i>	<i>ser-á</i>	
	told-PTCP	AUX.3SG.PRF	AUX.PTCP	today	COP.S3SG.FUT	

<i>un-a</i>	<i>perla</i>	<i>engarzad-a</i>	<i>en</i>	<i>el</i>	<i>collar</i>
INDEF-F.SG.	pearl	strung.PTCP-F.SG.	on	ART.M.SG	necklace

‘Until now, this story has only been told; today it will become a pearl strung on the necklace.’

(SPAN – BAREA)

(6c)	<i>Que</i>	<i>antes</i>	<i>er-a</i>	<i>sólo</i>	<i>un-a</i>
	what	once	COP-S3SG.IMP	only	INDEF-F.SG

<i>fábula</i>	<i>y</i>	<i>ahora</i>	<i>es</i>	<i>como</i>	<i>collar-es</i>
fable	and	now	COP.S3SG.PRES	like	necklace-PL

<i>de</i>	<i>perla-s</i>
of	pearl-PL

‘What was once just a fable is now like pearl necklaces.’

Example 7: verse 18.480

მუნ ვარდსა შუა შვენოდეს ძოწ-მარგალიტნი ტყუბანი.

(GEO - RUSTAVELI)

(7a)	<i>mun</i>	<i>vard-s-a</i>	<i>šua</i>	<i>švenodes</i>
	there	rose-DAT.SG-EMPH	amidst	shine.S3SG.CONJ

<i>zoč-margaliṭ-n-i</i>	<i>tqub-an-i</i>
coral-pearl-PL-NOM	twin-PL-NOM

‘There, amidst the rose, shone corals and pearls like twins.’

(SPAN - TORRE)

(7b)	<i>Alli</i>	<i>entre</i>	<i>la-s</i>	<i>rosa-s</i>	<i>luc-ían</i>	<i>lo-s</i>
	there	between	ART.F-PL	rose-PL	shine-S3PL.IMP	ART.M-PL

<i>gemelo-s</i>	<i>de</i>	<i>coral</i>	<i>y</i>	<i>de</i>	<i>perla-s</i>
twin-PL	of	coral	and	of	pearl-PL

‘There, between the roses, shone the twins of coral and pearls.’

(SPAN – BAREA)

(7c)	<i>Junto</i>	<i>a</i>	<i>su-s</i>	<i>mejilla-s</i>	<i>de</i>
	together	with	POSS-PL	cheek-PL	of

<i>rosa</i>	<i>brill-aban</i>	<i>diente-s</i>	<i>como</i>	<i>perla-s</i>	<i>y</i>
rose	sparkle-3PL-IMPF	tooth-PL	like	pearl-PL	and

<i>labio-s</i>	<i>de</i>	<i>coral</i>
lip-PL	of	coral

‘Together with her rosy cheeks, her pearl-like teeth and coral-colored lips sparkled.’

The Georgian compound functions as a compact metaphorical designation within a conventional facial description. De la Torre reproduces its compact imagery and leaves the bodily referents implicit. Roca Barea identifies *dientes* and *labios* and introduces *como* before *perlas*. Her version is semantically more explicit and anatomically easier to process, but it changes the trope from metaphorical naming to comparison. It also redistributes the image by assigning pearl specifically to teeth and coral to lips. The result illustrates a recurrent target-text strategy: interpretation is incorporated into the line rather than left to the reader.

Example 8: verse 39.961

ვინ მარგალიტსა გარეშე მოსცავს პოწისა ბაგითა

(GEO - RUSTAVELI)

(8a)	<i>vin</i>	<i>margalit-s-a</i>	<i>gareše</i>	<i>moscavs</i>
	who	pearl-DAT.SG-EMPH	from the outside	surround.S3SG.PRES

<i>zoč-is-a</i>	<i>bag-it-a</i>
coral-GEN.SG-EMPH	lip-INS.SG-EMPH

‘Who surrounds the pearl(s) with coral lips from the outside.’

(SPAN - TORRE)

(8b)	<i>ella</i>	<i>que</i>	<i>rode-a</i>	<i>la</i>	<i>perla</i>
	she	who	surround-S3SG.PRES	ART.F	pearl

<i>con</i>	<i>el</i>	<i>labio</i>	<i>de</i>	<i>coral</i>
with	ART.M	lip	of	coral

‘She who surround the pearl with the coral lip.’

(SPAN – BAREA)

(8c)	<i>aquell-a</i>	<i>cuy-os</i>	<i>labio-s</i>	<i>exquisit-os</i>	<i>de</i>
	the one-F.SG	whose-M.PL	lip-PL	exquisite-M.PL.	of

<i>coral</i>	<i>aureol-an</i>	<i>perla-s</i>	<i>inigualable-s</i>
coral	surround-S3PL.PRES	pearl-PL	unparallel-PL

‘The one whose exquisite coral lips surround unparallelled pearl(s).’

Example 9: verse 46.1158

ვარდი ერთგან შეეწყება, მარგალიტსა არ აჩენდა

(GEO - RUSTAVELI)

(9a)	<i>vard-i</i>	<i>ert-gan</i>	<i>šeeṭeba</i>	<i>margaliṭ-s-a</i>
	rose-NOM.SG	one.GEN.SG-of	stick_together.S3SG.	pearl-DAT.SG

<i>ar</i>	<i>ačenda</i>
not	show.S3SG.AOR

‘The rose is stuck together in one place, it showed no pearl.’

(SPAN - TORRE)

(9b)	<i>hi-zo</i>	<i>pegar-se</i>	<i>a</i>	<i>la</i>	<i>rosa</i>	<i>no</i>
	make-S3SG.PFV	stick-REFL	to	ART	rose	not

<i>mostr-ó</i>	<i>la-s</i>	<i>perla-s</i>
show-S3SG.PFV	ART-PL	pearl-PL

‘She made the rosestick together, she didn’t show the pearls.’

(SPAN – BAREA)

(9c)	<i>su-s</i>	<i>labio-s</i>	<i>de</i>	<i>rosa</i>	<i>se</i>
	POSS-PL	lip-PL	of	rose	REFL

<i>cerr-aban</i>	<i>uno</i>	<i>sobre</i>	<i>otr-o</i>	<i>escond-iendo</i>
close-S3PL.IMPF	one	over	other-M.SG	hide-GER

<i>la-s</i>	<i>perla-s</i>
ART.F-PL	perle-PL

‘Her rose-colored lips closed over one another hiding the pearls.’

Example 10: verse 47.1219

მე მარგალიტსა მოგიძვკი, თქვენ ქვრიბი დაგიოესია

(GEO - RUSTAVELI)

(10a)	<i>me</i>	<i>margaliṭ-s-a</i>	<i>mogimḳi</i>	<i>tkven</i>
	I	pearl-DAT.SG-EMPH	harvest.S1SG.FUT	you

<i>kvrin-i</i>	<i>dagitesia</i>
millet-NOM.SG	sow.S2PL.PRF

‘I will harvest the pearls for you, you sowed millet.’

(SPAN - TORRE)

(10b)	<i>sebr-asteis</i>	<i>mijo</i>	<i>y</i>	<i>yo</i>	<i>para</i>
	sow-S2PL.PFV	millet	and	I	for

<i>vosotros</i>	<i>cosecho</i>	<i>perla-s</i>
you.M.2PL	harvest-S1SG.PRES	pearl-PL

‘You have sown millet and I harvest pearls for you.’

(SPAN – BAREA)

(10c)	<i>Donde</i>	<i>vosotros</i>	<i>hab-éis</i>	<i>sebr-ado</i>	<i>avena</i>
	where	You.M.2PL	AUX-S2PL.PRF	sow-GER	oat

<i>yo</i>	<i>ha-ré</i>	<i>cosecha</i>	<i>de</i>	<i>rar-as</i>
I	COP-S1SG.FUT	reap	of	rare-F.PL

perla-s
pearl-PL

‘Where you have sown oats, I will reap rare pearls.’

Here “pearl” signifies a valuable result contrasted with an ordinary grain. Both translators preserve the pearl element of the antithesis and the agricultural frame. De la Torre retains *mijo* “millet”, whereas Roca Barea selects *avena* “oats” and adds *raras* “rare” to *perlas*. The exact grain changes, but the contrast between modest seed and precious harvest remains. This passage shows that Roca Barea’s interpretive additions may reinforce an evaluative relation already implicit in the source. The substitution affects lexical detail without dismantling the metaphorical architecture.

Across the metaphorical category, de la Torre generally preserves both the pearl image and the source text’s degree of implicitness. Roca Barea often retains the broader conceptual association but makes the intended referent explicit or changes the formal relationship between image and referent. For example, by adding *dientes* “teeth”, she explicitly identifies what the pearl image denotes, while the use of *como* “like” transforms a metaphor into an overt simile. These

solutions facilitate interpretation for the target reader but reduce the ambiguity and semantic compression of the source-text imagery.

3.4 Comparative uses

Comparative passages overtly connect *margaliṭi* with another entity or property. They provide especially clear evidence for two dimensions of translation: lexical image selection and explicitness. A translator may retain both the marker and the noun, substitute a different precious object, or reorganise the syntax so that similarity is expressed by a verb or adjective rather than *como*.

Example 11: verse 0.9

ვით მარგალიტი ობოლი, ხელის-ხელ საგოგმანები.

(GEO - RUSTAVELI)

(11a)	<i>vit</i>	<i>margaliṭ-i</i>	<i>obol-i</i>
	like	pearl-NOM.SG	orphaned-NOM.SG

<i>xelisxel</i>	<i>sagogmanebi</i>
from hand to hand	cherished

‘Like an orphaned pearl, cherished from hand to hand’

(SPAN - TORRE)

(11b)	<i>ha</i>	<i>llega-do</i>	<i>a</i>	<i>ser</i>	<i>como</i>
	AUX.3SG.PRF	arrive-PTCP	to	be	like

<i>un-a</i>	<i>perla</i>	<i>solitari-a</i>	<i>pasa-ndo</i>	<i>de</i>
INDEF-F.SG	pearl	solitary-F.SG	pass-GER	from

<i>mano</i>	<i>en</i>	<i>mano</i>
hand	to	hand

‘It has become like a solitary pearl passed from hand to hand.’

(SPAN – BAREA)

(11c)	<i>nuestr-os</i>	<i>descendient-es</i>	<i>la</i>	<i>transmitir-án</i>	<i>de</i>
	POSS.1.PL-M.PL	descendant-PL	ART.F	transmit-S3PL.FUT	from

<i>mano</i>	<i>en</i>	<i>mano</i>	<i>como</i>	<i>un-a</i>	<i>joya</i>
hand	to	hand	like	INDEF-F.SG	jewel

‘Our descendants will pass it down from hand to hand, like a treasure.’

Both translations retain an explicit comparison. De la Torre uses *perla* and remains lexically close, while *solitaria* reflects the surface meaning of the Georgian modifier more directly than its evaluative force. Roca Barea replaces pearl with *joya*, a broader term that foregrounds worth and transmissibility. Her solution captures the idiomatic idea of something treasured and handed down, but it removes the specific pearl image. The example therefore reveals a trade-off between lexical correspondence and contextual interpretation.

Example 12: verse 4.160

თვალთათ ვითა მარგალიტი ცხელი ცრემლი გადმოვარა.

(GEO - RUSTAVELI)

(12a)	<i>tval-ta-t</i>	<i>vit-a</i>	<i>margaliṭ-i</i>	<i>cxel-i</i>	<i>creml-i</i>
	eye-GEN.PL-INSTR	like-EMPH	pearl-NOM.SG	hot-NOM.SG	tear-NOM.SG

gadmogvara

shed.S3SG.O3SG.AOR

‘Hot tears fell from his eyes like pearls.’

(SPAN - TORRE)

(12b)	<i>desde</i>	<i>su-s</i>	<i>ojo-s</i>	<i>las</i>	<i>ardient-es</i>
	from	POSS.3SG-PL	eye-PL	ART.F.PL	burning-PL

lágrima-s

tear-PL

brot-aron

sprout-S3PL.PFV

como

like

perla-s

pearl-PL

‘From his eyes the burning tears sprouted like pearls.’

(SPAN - BAREA)

(12c)	<i>desde</i>	<i>su-s</i>	<i>ojo-s</i>	<i>corr-en</i>	<i>lágrima-s</i>
	from	POSS.3.sg-PL	eye-PL	run-3PL.PRES	tear-PL

ardient-es

burning-PL

como

like

diamante-s

diamond-PL

‘From his eyes run burning tears like diamonds.’

De la Torre retains both the comparison marker and *perlas*. The source image can evoke rounded shape, lustre, and the movement of tears. Roca Barea substitutes *diamantes* while keeping the explicit comparison. Diamond intensifies brilliance and transparency but is less compatible with the rounded movement implied by a tear. The substitution thus reweighs the perceptual basis of the image: visual sparkle becomes more prominent than shape and organic sheen. It also shifts the symbolism from a recurrent pearl motif to a more heterogeneous vocabulary of precious stones.

Example 13: verse 28.630

თვალთათ ვითა მარგალიტი ცრემლი ცხელი გარდმოთოვა.

(GEO - RUSTAVELI)

(13a)	<i>tval-ta-t</i>	<i>vit-a</i>	<i>margaliṭ-i</i>	<i>creml-i</i>
	eye-GEN.PL-INSTR	like-EMPH	pearl-NOM.SG	tear-NOM.SG

cxeli

hot-NOM.SG

gardmotova

snow.S3SG.O3SG.AOR

‘Hot tears, like pearls, fell from the eyes.’

(SPAN - TORRE)

(13b)	<i>y</i>	<i>a modo de</i>	<i>perla-s</i>	<i>de</i>	<i>su-s</i>
	and	as a kind of	pearl-PL	from	POSS-PL

ojo-s

eye-PL

brot-aron

sprout-S3PL.PFV

ardiente-s

burning-PL

lágrima-s

tears-PL

‘And, like pearls, burning tears sprouted from his eyes.’

(SPAN – BAREA)

(13c)	<i>y</i>	<i>calid-as</i>	<i>lágrima-s</i>	<i>flu-ían</i>	<i>como</i>
	and	warm-PL	tears-PL	flow-S3PL.IMPF	like

perla-s

pearl-PL

de

from

su-s

POSS-PL

ojo-s

eye-PL

‘And warm tears flowed like pearls from his eyes.’

Example 14: verse 36.901

კბილნი - ვითა მარგალიტნი, ბაგე - ვარდი ნაპობარი.

(GEO - RUSTAVELI)

(14a)	<i>kbil-n-i</i>	<i>vit-a</i>	<i>margaliṭ-n-i</i>	<i>bage</i>	<i>vard-i</i>	<i>napobar-i</i>
	tooth-PL-NOM	like-EMPH	pearl-PL-NOM	lip- NOM.SG	rose-NOM.SG	opened-NOM.SG

‘Teeth like pearls, lips like a opened rose.’

(SPAN - TORRE)

(14b)	<i>diente-s</i>	<i>como</i>	<i>perla-s</i>	<i>labio-s</i>	<i>como</i>
	tooth-PL	like	pearl-PL	lip-PL	like

<i>partida</i>	<i>rosa</i>
game	rose

‘Teeth like pearls, lips like a game of roses.’

(SPAN – BAREA)

(14c)	<i>su-s</i>	<i>labio-s</i>	<i>son</i>	<i>como</i>	<i>rosa-s</i>
	POSS-PL	lip-PL	be.3PL.PRES	like	rose-PL

<i>y</i>	<i>su-s</i>	<i>diente-s</i>	<i>parec-en</i>	<i>perla-s</i>	<i>brillante-s</i>
and	POSS-PL	tooth-PL	appear-PL.PRES	pearl-PL	shiny-PL

‘Her lips are like roses and her teeth look like shiny pearls.’

Example 15: verse 60.1558

კვლა მარგალიტი ათასი, მართ ვითა კვერცხი ტრედისა,

(GEO - RUSTAVELI)

(15a)	<i>kvla</i>	<i>margalit-i</i>	<i>atas-i</i>	<i>mart</i>	<i>vit-a</i>
	again	pearl-NOM.SG	thousand-NOM.SG	as	like-EMPH

<i>kvercx-i</i>	<i>ṭred-is-a</i>
egg-NOM.SG	dove-GEN.SG-EMPH

‘Again a thousand pearls, as (big) as a dove’s egg’

(SPAN - TORRE)

(15b)	<i>después</i>	<i>mil</i>	<i>perla-s</i>	<i>como</i>	<i>un</i>
	then	thousand	pearl-PL	like	INDEF

<i>huevo</i>	<i>de</i>	<i>paloma</i>
egg	from	dove

‘Then thousand pearls, like a dove’s egg’

(SPAN – BAREA)

(15c)	<i>mil-es</i>	<i>de</i>	<i>piedra-s</i>	<i>precios-as</i>	<i>parecid-as</i>
	thousand-PL	of	stone-PL	precious-F.PL	similar-F.PL

<i>por</i>	<i>su</i>	<i>tamaño</i>	<i>a</i>	<i>huevo-s</i>
for	their	size	to	egg-PL

<i>de</i>	<i>paloma</i>
of	dove

‘Thousands of gemstones, about the size of dove’s eggs’

The comparison concerns size rather than symbolic value. De la Torre preserves *perlas* and *como*. Roca Barea generalises the noun to *piedras preciosas* and renders similarity through *parecidas por su tamaño*. Her version makes the relevant dimension explicit, which improves precision, but it again replaces the specific object with a superordinate category. The passage illustrates how explication and generalisation can coexist: one aspect of meaning becomes more specific while another becomes less specific.

The comparative data confirms that de la Torre’s central tendency is not merely a preference for literal vocabulary. He also usually preserves the source relation between comparison marker, image, and referent. Roca Barea’s solutions are more variable. She may retain the explicit comparison but replace the image or preserve similarity through a different grammatical construction. These changes often produce idiomatic and vivid Spanish, yet they weaken the patterned recurrence of *margaliṭi*.

4. Discussion

4.1 De la Torre: denotative continuity and structural proximity

De la Torre’s translation is characterized by a strong preference for *perla* as the default equivalent of *margaliṭi*. This preference operates across all three functional categories. In concrete inventories, *perla* preserves taxonomic specificity. In metaphors, it maintains the conventional association between pearls and teeth or literary value. In similes, it typically remains linked to an overt comparative marker such as *como*. The resulting target text sustains lexical cohesion: readers encounter the same image in descriptions of treasure, physical appearance, particularly teeth, tears, and poetic form.

This continuity is particularly important in a poem whose imagery is cumulative. Repetition does not merely reproduce vocabulary; it establishes a network of values. Pearls are material valuables, but their properties also motivate figurative mappings. When the same noun is retained, the literal passages support the metaphors and comparisons, while the figurative passages enrich later literal mentions. De la Torre’s strategy allows this network to remain visible in Spanish.

Structural proximity is also evident in the treatment of compact Georgian compounds and parallel constructions. In *tval-margaliṭi*, de la Torre unpacks the Georgian compound as *gemas y perlas* while preserving the coordination of precious objects. In the millet-and-pearls antithesis, he retains both lexical fields and their parallel verbal pattern. Such choices can produce a target text that feels closer to the source’s organisation than an independently idiomatic Spanish poem might. Yet the benefit is analytical and poetic continuity: the reader can trace recurring structures rather than receiving a new local solution in each passage.

De la Torre is not mechanically literal. The dataset includes syntactic reorganisation and occasional shifts in explicitness. His translation of verse 0.7 develops the necklace setting, and some comparison structures are phrased through Spanish constructions that differ from Georgian. Nevertheless, these adjustments usually occur around a stable lexical core. His dominant procedure is image retention in Van den Broeck's sense, supported by denotative equivalence in Koller and Henjum's framework.

The limitations of this strategy should also be acknowledged. A source-oriented solution may retain an image whose interpretation is less immediate for Spanish readers. Literal rendering of a modifier or compact metaphorical expression can leave semantic relations underexplained. In verse 0.9, *perla solitaria* reproduces the surface value of the Georgian expression but may reproduce the lexical image of the source while leaving some of its contextual implications underdetermined. Structural fidelity is therefore not identical with functional adequacy. It is one priority among several.

4.2 Roca Barea: connotative selection and interpretive reformulation

Roca Barea's translation displays a broader repertoire of lexical and rhetorical solutions. She uses *perla* frequently, but she is more willing to substitute *diamante*, *joya*, or *piedra preciosa*. These alternatives remain within the semantic field of precious objects, yet each profiles different properties. *Joya* foregrounds value and transmissibility. *Piedra preciosa* generalises the class and is well suited to treasure inventories. *Diamante* intensifies brilliance, transparency, and prestige. The pattern suggests contextual selection rather than strict motif preservation.

The tears-as-pearls passages offer the clearest example. By using *diamantes*, Roca Barea highlights optical sparkle. This can make the comparison visually forceful for a modern reader, but it alters the embodied geometry of the image. A pearl is rounded, smooth, and organic; a cut diamond is faceted and hard. The source comparison can draw simultaneously on shape, lustre, and value, whereas the substituted image concentrates attention on brilliance. The translation is therefore not semantically poorer in a simple sense. It is differently selective.

Generalisations such as *piedras preciosas* have a different effect. They preserve the field of wealth while decreasing lexical specificity. In a single inventory, this may be economical and idiomatic. Across the whole poem, however, repeated generalisation disperses the pearl motif. A target reader may perceive a rich range of gemstones without recognizing that the source repeatedly returns to one lexeme. Corpus-based analysis makes this cumulative consequence visible in a way that isolated close reading may not.

Roca Barea also changes the degree of figurative explicitness. In the facial imagery of verse 18.480, she names *dientes* and *labios* and introduces *como*. This interpretive reformulation resolves the bodily referents and turns metaphorical identification into comparison. In verse 0.7, the story arranged as a pearl becomes something that is "like" pearl necklaces. Such solutions guide reception and reduce processing difficulty. At the same time, they limit the source text's compactness and the possibility of holding literal and figurative readings in suspension.

Her translation profile should not be reduced to inconsistency. The variation can be understood as a target-oriented poetics that responds to the locally dominant feature of each passage. Where value is central, she may use *joya*; where brilliance matters, *diamante*; where the inventory is general, *piedras preciosas*; where the referent is obscure, she may explain it. The cost is reduced lexical regularity. The benefit is contextual vividness and accessibility. The central analytical point is that local optimisation and global motif preservation do not always coincide.

4.3 Comparing the translational patterns

The comparison supports the initial hypothesis but also refines it. De la Torre is more consistently denotative and source-oriented, while Roca Barea is more frequently connotative and interpretive. Yet the distinction is gradual rather than absolute. Both translators preserve *perla* in many passages, both reorganise syntax, and both occasionally make implied information explicit. Their difference lies in the frequency and distribution of these interventions.

Three analytical axes summarise the contrast. The first is lexical specificity. De la Torre generally retains the specific noun “pearl”; Roca Barea more often moves upward to a superordinate term or sideways to another precious object. The second is motif continuity. De la Torre’s repetition foregrounds the poem’s patterned vocabulary; Roca Barea’s variation creates local stylistic diversity. The third is figurative explicitness. De la Torre more often leaves metaphorical interpretation within the image, whereas Roca Barea more readily names the referent or marks comparison overtly.

These axes interact. A solution such as *dientes como perlas* retains the “pearl” noun but alters figurative form through explication. *Diamantes* in a tear’s comparison retains the precious-stone domain and the comparative structure but changes the image. The phrase *Piedras preciosas parecidas por su tamaño* explicitly identifies size as the basis of comparison while replacing the specific term *perlas* with the more general *piedras preciosas*. A multidimensional description better captures how lexical, grammatical, and rhetorical choices operate together.

The findings also have implications for the study of mediated translation. Since both Spanish versions rely on intermediary texts, the divergences identified in the rendering of *margaliṭi* cannot automatically be attributed to independent choices made by the Spanish translators. Some may reflect the wording of the English, French, or Italian versions consulted. Nevertheless, the recurring patterns observed in the Spanish renderings of this lexeme remain relevant. Within the limits of the present dataset, these patterns point to different tendencies in the treatment of *margaliṭi*, regardless of whether individual solutions originated with the Spanish translator or were inherited from an intermediary version. Future research could extend the alignment to the intermediary texts in order to determine which shifts were inherited and which may have been introduced in the Spanish translations.

4.4 Implications for corpus-based literary translation research

The study demonstrates the methodological value of tracing one lexeme across an entire literary work. Traditional close reading is indispensable for explaining individual images, but it can overemphasise striking examples. Corpus retrieval establishes the full distribution and reveals whether a solution is typical, marginal, or category specific. The approach is especially useful for motifs whose significance emerges through repetition rather than through one canonical passage.

At the same time, frequency counts require careful interpretation. Counting every occurrence of *perla* as equivalent would conceal changes in number, syntax, comparison structure, and referent. Conversely, classifying every substitute as a loss would ignore contextually motivated gains. The most informative method combines a transparent coding scheme with close analysis of representative examples. Quantitative overview and qualitative interpretation are not competing procedures but mutually corrective stages.

The dataset further shows that lexical correspondence can function as a form of literary cohesion. Repeated wording in the source is itself a textual fact. A translation that varies synonyms may improve local elegance according to target-language norms but change the macrostructure of imagery. Corpus-based literary translation studies should therefore treat recurrence as an analytical category alongside sentence-level meaning and stylistic effect.

5. Conclusion

This study identified forty occurrences of Georgian *margaliṭi* in *The Knight in the Panther's Skin*, thirty-eight of which could be compared with at least one corresponding passage in the two Spanish translations. The analysis demonstrates that the treatment of this recurrent lexeme involves more than the selection of an equivalent for “pearl”. Translational decisions concerning lexical specificity, figurative structure, and interpretive explicitness also affect the continuity of the pearl motif across the target text. De la Torre predominantly retains the specific pearl image, whereas Roca Barea more frequently selects semantically shifted equivalents or makes implicit figurative relationships explicit. Within the limits of this lexeme-centered dataset, these patterns indicate different priorities in the Spanish treatment of *margaliṭi*: the former translation places greater emphasis on lexical recurrence, while the latter more often foregrounds the contextual properties of individual images.

The findings also demonstrate the value of combining quantitative corpus analysis with the close reading of selected passages. Frequency counts reveal recurring patterns that might remain unnoticed in the analysis of isolated examples, while contextual analysis shows that formally similar solutions do not necessarily perform the same semantic or poetic function. At the same time, the focus on a single lexeme limits the extent to which the findings can be generalized to the two translations as a whole. The observed patterns should therefore be understood as tendencies in the rendering of *margaliṭi*, rather than as comprehensive profiles of de la Torre's and Roca Barea's translation practices.

Further research could develop the present analysis in several directions. First, aligning the relevant passages with the English, French, and Italian intermediary versions would help determine whether particular lexical and figurative shifts were inherited from these texts or introduced in the Spanish translations. Second, the analysis could be extended to other recurrent elements of Rustaveli's imagery, including gemstones, flowers, colours, and references to physical appearance. This would show whether the tendencies identified for *margaliṭi* also occur in other semantic fields. Third, a larger multilingual comparison could examine whether the preservation or diversification of recurrent images varies systematically across target languages, periods, or intermediary translation traditions. Finally, the coding of lexical equivalence and figurative structure could be applied to the complete set of translations available in *Rustaveli Goes Digital*. Such an extension would provide a broader basis for investigating the relationship between local translation decisions, recurring poetic motifs, and textual cohesion in the international reception of Rustaveli's epic.

Appendix

	Verse	Rustaveli	Torre	Roca Barea
1	0.7	<i>margaliṭi</i>	DEN	DEN
2	0.9.	<i>margaliṭi</i> (expl.)	DEN(expl.)	CON
3	3.84.	<i>margaliṭi</i>	DEN	CON
4	4.160	<i>margaliṭi</i> (expl.)	DEN (expl.)	CON
5	4.162	<i>margaliṭi</i>	DEN	DEN
6	18.480	<i>zoç-margaliṭni</i>	DEN	DEN (expl.)
7	23.536	<i>margaliṭi</i>	DEN	DEN
8	28.630	<i>margaliṭi</i> (expl.)	DEN (impl.)	DEN (expl.)
9	29.686	<i>margaliṭi</i> (expl.)	DEN (expl.)	DEN (expl.)
10	29.710	<i>margaliṭni</i>	DEN	DEN
11	29.719	<i>margaliṭni</i>	DEN	DEN
12	35.856	<i>margaliṭsa</i>	DEN	—
13	36.901	<i>margaliṭni</i> (expl.)	DEN (expl.)	DEN (impl.)
14	38.919	<i>margaliṭi</i>	DEN	DEN
15	39.961	<i>margaliṭsa</i>	CON	DEN
16	41.1060	<i>margaliṭsa</i>	DEN	DEN (expl.)
17	46.1146	<i>margaliṭi</i>	DEN	DEN
18	46.1158	<i>margaliṭsa</i>	DEN	DEN
19	46.1164	<i>margaliṭi</i>	DEN	DEN
20	46.1167	<i>margaliṭsa</i>	DEN	CON
21	46.1176	<i>margaliṭi</i> (expl.)	DEN (expl.)	CON (impl.)

22	46.1177	<i>tval-margaliṭi</i>	DEN	DEN
23	46.1182	<i>margaliṭsa</i>	DEN	DEN
24	46.1195	<i>margaliṭi</i>	DEN	DEN
25	47.1219	<i>margaliṭsa</i>	DEN	DEN
26	51.1324	<i>margaliṭi</i>	DEN	DEN
27	52.1366	<i>margaliṭi</i>	DEN	DEN
28	52.1372	<i>margaliṭi</i>	DEN	CON
29	53.1385	<i>tval-margaliṭi</i>	DEN	DEN
30	56.1426	<i>margaliṭi</i>	DEN	DEN
31	58.1465	<i>margaliṭi</i> (expl.)	DEN (expl.)	DEN (expl.)
32	58.1467	<i>margaliṭa</i>	DEN	DEN
33	60.1553	<i>margaliṭi</i>	DEN	DEN
34	60.1558	<i>margaliṭi</i>	DEN (expl.)	KON
35	60.1559	<i>margaliṭi</i>	DEN	DEN
36	61.1583	<i>ḵbil-margaliṭi</i>	—	—
37	61.1589	<i>margaliṭi</i>	—	—
38	63.1644	<i>margaliṭi</i>	DEN	—
39	63.1645	<i>margaliṭi</i>	DEN	—
40	63.1654	<i>margaliṭi</i>	DEN	DEN

Abbreviations

ADV	Adverbial		FUT	Future		PASS	Passive
AOR	Aorist		GEN	Genitive		PFV	Perfective
ART	Article		GER	Gerund		PL	Plural
AUX	Auxiliary		GEO	Georgian		POSS	Possessive
CON	Connotative		impl.	implicit		PRES	Present
CONJ	Conjunctive		IMPF	Imperfect		PRF	Perfect
COP	Copula		INDEF	Indefinite		PTCP	Participle
DAT	Dative		INF	Infinitive		REFL	Reflexive
DEN	Denotative		INS	Instrumental		S	Subject
EMPH	Emphatic		ITER	Iterative		SG	Singular
expl.	explicit		M	Masculine		SPAN	Spanish
F	Feminine		NOM	Nominative			
FOC	Focus marker		O	Object			

References

- Avidzba et al. 2023:** Avidzba, Leila; Kamarauli, Mariam; Tandaschwili, Manana; ‘Parallel Corpora and Implementation Possibilities in Multilingual Education (Georgian-Abkhazian Parallel Corpus of “The Knight in the Panther’s Skin”)’. In: *International Journal of Multilingual Education*, S. 88–89.
- De la Torre Botarro 1964:** De la Torre Botarro, Gustavo Alfredo; *El caballero de la piel de tigre*. [Epos heroico georgiano del siglo XII]; übers. von Gustavo Alfredo de la Torre Botarro. Santiago de Chile.
- Henschelmann 2004:** Henschelmann, Käthe; ‘Übersetzungsverfahren’. In: Kittel, Hans; Frank, Armin; Greiner, Neville; Hermans, Theo; Koller, Werner; Lambert, James; Paul, Franz (Hrsg.): *Ein internationales Handbuch zur Übersetzungsforschung*. 1. Teilband. Berlin/New York: De Gruyter Mouton, S. 388–406.
- Holmes et al. 1978:** Holmes, James S.; Lambert, James; van den Broeck, Raymond (Hrsg.), *Literature and Translation: New Perspectives in Literary Studies: with a basic bibliography of books on translation studies*. Leuven: Acco.
- Koller & Henjum 2020:** Koller, Werner; Henjum, Kjetil Berg; *Einführung in die Übersetzungswissenschaft*. 9., überarb. Auflage. Gütersloh: utb GmbH.
- Roca Barea 2003:** Roca Barea, María Elvira; *El caballero de la piel de tigre*. Shota Rustaveli; edición crítica y estudio preliminar von María Elvira Roca Barea. Málaga: Servicio de Publicaciones de la Universidad de Málaga.
- Tandaschwili 2022:** Tandaschwili, Manana; *Digital Rustvelology*. Tbilisi: Iverioni Publishing.

Digital resources

- RGD:** *Rustaveli Goes Digital*. Multilingual parallel corpus. Available at: <https://www.rustaveli-goes-digital.de/> (accessed 19 July 2026).

მარგალიტის ეკვივალენტები
რუსთაველის „ვეფხისტყაოსნის“ ორ ესპანურ თარგმანში:
კორპუსზე დაფუძნებული კვლევა

იანიკ ლიდტკე
(ფრანკფურტის გოეთეს უნივერსიტეტი)

DOI: 10.62235/mln.4.2026.12154
jannik-liedtke@web.de || ORCID: 0009-0001-3754-3338

შესავალი

შოთა რუსთაველის „ვეფხისტყაოსანი“ არა მხოლოდ ქართული ლიტერატურული კულტურული მემკვიდრეობის გამორჩეული ძეგლია, არამედ მსოფლიო კულტურული მემკვიდრეობის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ნაწარმოები. პოემა მსოფლიოს 58 ენაზე არის თარგმნილი და საერთაშორისო თარგმანის ისტორიისა და თარგმანმცოდნეობისათვის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან რესურსს წარმოადგენს. „ვეფხისტყაოსნისადმი“ მეცნიერთა ინტერესი არა მხოლოდ პოემის კომპოზიციურ თხრობაში ან მეტრულ ორგანიზაციაშია, არამედ პოემის აფორისტულ სტილშიც, რომელიც მატერიალურ საგნებს, ფერებს, მცენარეებსა და ძვირფას ქვებს აფორისტულ ფუნქციას ანიჭებს და სილამაზის, სტატუსის, ემოციისა და პოეტური სახისმეტყველების გადმოსაცემად არის გამოყენებული. ჯერ კიდევ მე-12 საუკუნეში შექმნილი ეს მხატვრული შედევრი ამ თვალსაზრისით განსაკუთრებით საინტერესოა პოემის 58 თარგმანის ფონზე. დიდ მონაცემთა ბაზები და თანამედროვე ტექნოლოგიები დღეს საშუალებას იძლევა ვიკვლიოთ პოემის აფორისტული საშუალებები არა როგორც იზოლირებული პოეტური ორნამენტების კრებული, არამედ განვასორციელოთ სისტემური, კორპუსზე დაფუძნებული კვლევები იმის გამოსავლენად, თუ როგორ ტრანსფორმირდება თარგმანებში პოემის აფორისტული სტილი, როგორ განზოგადდება ან ხელახლა ინტერპრეტირდება აფორისტულად გამოყენებული ლექსიკური ერთეულები სხვადასხვა ენაზე შესრულებულ სამიზნე ტექსტებში.

წინამდებარე სტატია წარმოადგენს კორპუსზე დაფუძნებულ ლიტერატურულ-თარგმანმცოდნეობით კვლევას, რომელიც შეისწავლის, თუ რა ეკვივალენტებით არის გადმოცემული ლექსემა *მარგალიტი* შოთა რუსთაველის „ვეფხისტყაოსნის“ ორ ესპანურ თარგმანში და რით განსხვავდება ერთმანეთისაგან ეს ორი თარგმანი სტრატეგიების თვალსაზრისით.

1. მეთოდი

კვლევის თეორიული ჩარჩო სამ ძირითად თეორიულ კონცეფციას ეყრდნობა: ვერნერ კოლერისა და კეტილ ბერგ ჰენჯუმის ეკვივალენტობის მოდელს (2020), რაიმონდ ვან დენ ბრუკის (1981) მეტაფორის თარგმნის პროცედურებს და აფორისტული კომპრესიის თეორიას. ნაშრომი ემპირიული რესურსების კორპუსლინგვისტური დამუშავების მეთოდს იყენებს - კვლევა განხორციელდა შოთა რუსთაველის „ვეფხისტყაოსნის“ თარგმანების მულტი-ლინგვური პარალელური კორპუსის „*Rustaveli goes digital*“ ბაზაზე. კვლევაში გამოყენებულია როგორც კლასიკური (ფენომენოლოგიური, შედარებითი), ისე თანამედროვე, კორპუსზე დაფუძნებული მეთოდები. ამასთან, ამ უკანასკნელის შემთხვევაში გამოყენებულია დუალური მეთოდოლოგია, რომელიც აერთიანებს კვლევის კვანტიტატიურ და კვალიტატიურ მეთოდებს. გაანალიზებული ერთეულები კლასიფიცირებულია დედანში მათი სამი ძირითადი ფუნქციის მიხედვით: მარგალიტი, როგორც ავტოსემანტიკური ოდენობა (ანუ ლექსიკური ერთეულის მიმართება კონკრეტულ მარგალიტზე როგორც ძვირფას თვალზე), მარგალიტის მეტაფორული გამოყენების შემთხვევები და მარგალიტის პოეტური რეფორმულირება.

2. თეორიული ჩარჩო

როგორც ზემოთ უკვე აღვნიშნეთ, კვლევის თეორიული ჩარჩოს ერთ-ერთ ძირითად ღერძს წარმოადგენს ვერნერ კოლერისა და კეტილ ბერგ ჰენჯუმის ეკვივალენტობის მოდელი, კერძოდ, **დენოტაციური** და **კონოტაციური ეკვივალენტობა** (Koller & Henjum, 2020).

კოლერისა და ჰენჯუმის თეორიის მიხედვით, თარგმანში სრული იდენტობის მიღწევა ეკვივალენტობის თვალსაზრისით შეუძლებელია. ეკვივალენტობა არის

კონტექსტზე დამოკიდებული მიმართება, სადაც მთარგმნელი თავად განსაზღვრავს პრიორიტეტებს, თუ ეკვივალენტობის რომელი სახე გამოიყენოს თითოეულ კონკრეტულ შემთხვევაში. კვლევის პროცესში ჩვენ შემდეგნაირად მივუსადაგეთ ეს თეორია საკვლევ მასალას:

- **დენოტაციური ეკვივალენტობა** გადმოსცემს მიმართებას წყაროსა და სამიზნე ენის გამონათქვამებს შორის ექსტრალინგვისტური (რეალური) შინაარსის დონეზე. მოცემულ კვლევაში ესპანური არსებითი სახელი *perla* („მარგალიტი“) მიხნეულია ქართული ლექსემის „მარგალიტი“ პირდაპირ დენოტაციურ ეკვივალენტად, ვინაიდან ორივე ლექსიკური ერთეული ზუსტად ერთსა და იმავე რეალურად არსებულ ობიექტს აღნიშნავს. ამ საბაზისო ხაზის შენარჩუნება უზრუნველყოფს ტექსტში **მარგალიტის მოტივის** გლობალურ ლექსიკურ უწყვეტობას.
- **კონოტაციური ეკვივალენტობა** გადმოსცემს ლინგვისტური გამონათქვამების სტილისტურ, ემოციურ, შეფასებითსა და ასოციაციურ ღირებულებებს. მაგალითად, როდესაც ერთ-ერთი ესპანური თარგმანის ავტორი მარია ელვირა როკა ბარეა *მარგალიტის* ეკვივალენტად თარგმანში იყენებს სიტყვებს *joya* (ძვირფასეულობა), *pieдра preciosa* (ძვირფასი ქვა) ან *diamante* (აღმასი), მთარგმნელი აქ უპირატესობას აძლევს კონოტაციურ ეკვივალენტობას. ამასთან, *Joya* და *pieдра preciosa* ინარჩუნებენ სიმდიდრის ზოგად სემანტიკურ ველს, მაგრამ კარგავენ ტაქსონომიურ სიზუსტეს. ხოლო *diamante*-ის შემოტანით წინა პლანზე გადმოდის ისეთი ასოციაციები, როგორებიცაა სიკაშკაშე, გამჭვირვალობა და სიმტკიცე, რაც ცვლის თავად მარგალიტის ხატის ბუნებას.

ცნობილია, რომ მეტაფორა და შედარება, როგორც მხატვრული ხერხი, კოგნიტურად მსგავსია, თუმცა ფორმალურად განსხვავებული ფიგურალური გამოხატვის შემთხვევებს წარმოადგენს. რუსთაველის პოემაში მარგალიტის ხატს გადააქვს ისეთი ფიზიკური თვისებები, როგორებიცაა სითეთრე, სიმრგვა-ლე, რეგულარულობა და ბრწყინვალება ისეთ რეფერენტებზე, როგორებიცაა კბილები ან ცრემლები. აქ ლინგვისტური ფორმა განსაზღვრავს რეცეფციას: მეტაფორა ახდენს ხატისა და რეფერენტის იდენტიფიცირებას ან მჭიდრო ასოცირებას (მაგ.

„ძოწ-მარგალიტნი“), ხოლო შედარება მკითხველს პირდაპირ მიუთითებს მსგავსების კავშირზე (მაგ. „ვითა მარგალიტი“).

მეტაფორის თარგმნის გასაანალიზებლად შემოვიტანეთ რაიმონდ ვან დენ ბრუკის სამი პროცედურის კონცეფციას:

1. ვიწრო გაგებით / ზუსტი მნიშვნელობით (*Sensu stricto*) თარგმანი: ორიგინალის ხატის სრული შენარჩუნება სამიზნე ტექსტში (მაგ. მარგალიტის დატოვება მარგალიტად).
2. ხატის ჩანაცვლება (*Image substitution*): ორიგინალის ხატის შეცვლა სხვა, ალტერნატიული ხატით (მაგ. მარგალიტის ჩანაცვლება ალმასით).
3. პერიფრაზი (*Paraphrase*): ფიგურალური ენის თარგმნა არაფიგურალური, განმარტებითი ენით (მაგ. ხატის სრული გაქრობა და ლექსემის ჩანაცვლება ეკვივალენტებით „კბილები“ ან „სიმდიდრე“).

ჩვენი კვლევის მნიშვნელოვანი თეორიული მიგნებაა ის, რომ ეს პროცედურები შეიძლება ერთდროულად განხორციელდეს. მთარგმნელმა შეიძლება შეცვალოს თავად ხატი (მარგალიტი > ალმასი) და ამავე დროს შეცვალოს გრამატიკული კონსტრუქციაც — ფარული მეტაფორა აქციოს ღია შედარებად ესპანური კავშირის *como* („როგორც“) დახმარებით.

მესამე თეორიული განზომილება, რომელიც ჩვენ გამოვიყენეთ კვლევაში, არის აფორისტული კომპრესია (*Aphoristic Compression*). რუსთაველის პოემა მდიდარია აფორიზმებით, რომლებიც ზოგად, ფილოსოფიურ იდეებს მოკლე, მახვილგონიერული და უკიდურესად კონდენსირებული (შეკუმშული) ფორმით გამოხატავენ. მეტაფორები და შედარებები უდიდეს როლს თამაშობენ აფორისტულ კომპრესიაში, რადგან ისინი მცირე რაოდენობის ლექსიკურ ერთეულებზე დიდ სემანტიკურ და სტილისტურ დატვირთვას ახდენენ (მაგალითად, თესვისა და მკის მეტაფორა: „მე მარგალიტსა მოგიმი, თქვენ ქვრიმი დაგიითესია“). თეორიული თვალსაზრისით, ამგვარ მონაკვეთებში ორიგინალის ხატის შენარჩუნება იცავს ტექსტის კომპაქტურობას და პირიქით, განმარტებითი რეფორმულირება (თარგმანში აზრის ზედმეტად დაკონკრეტება ან დაწვრილმანება) ზრდის ტექსტის აღქმადობას სამიზნე ენის მკითხველისთვის, მაგრამ ამცირებს მის პოეტურ სიმკვრივესა და მხატვრულობას.

3. დისკუსია

3.1. თეორიული პრინციპების პრაქტიკული გამოვლინება ანალიზში

ემპირიული მასალის ანალიზმა გამოავლინა ორი განსხვავებული მთარგმნელობითი სტრატეგია: გუსტავო დე ლა ტორე **მარგალიტის** ეკვივალენტად თანმიმდევრულად იყენებს სიტყვას *perla* („მარგალიტი“), რითაც პრიორიტეტს ანიჭებს დენოტაციურ ეკვივალენტობას და, შესაბამისად, იცავს დედანზე ორიენტირებულ სტრუქტურულ სიახლოვეს. მარია ელვირა როკა ბარეა კი მიმართავს მაღალინტერპრეტაციულ, სამიზნე ტექსტზე ორიენტირებულ სტრუქტურას; იგი ხშირად ანაცვლებს ძირითად ლექსემას ისეთი კონტექსტური ალტერნატივებით, როგორიცაა *joya, piedra preciosa* („ძვირფასი ქვა“) ან *diamante* („ალმასი/ბრილიანტი“) და რეგულარულად შლის კომპაქტურ მეტაფორებს მკაფიო შედარებებად, რათა გაზარდოს ტექსტის კითხვადობა და ვიზუალური ეფექტი.

კვლევამ გვიჩვენა, რომ განსხვავება პოემის ესპანურ თარგმანებს შორის არ არის ბინარული კონფლიქტი სიტყვასიტყვითსა და თავისუფალ თარგმანს შორის, არამედ ეს არის სტრუქტურული ბალანსი ლოკალურ სტილისტურ ოპტიმიზაციასა და გლობალურ ლექსიკურ მთლიანობას შორის.

3.2. რაოდენობრივი მონაცემების თეორიული ინტერპრეტაცია

ჩვენ მიერ დამუშავებული სტატისტიკური მონაცემები ნათლად აჩვენებს, თუ როგორ გარდაიქმნება თეორიული მოდელები მთარგმნელობით სტრატეგიებად. ლექსემა *მარგალიტი* 40-ჯერ გვხვდება პოემაში და მისი ფუნქციური განაწილება ასეთია: 20 შემთხვევაში (50%) მარგალიტი ავტოსემანტიკური ერთეულია, 11 შემთხვევაში (27,5%) - მეტაფორა, 9 შემთხვევაში (22,5%) - შედარება.

დედანში ლექსემის ფუნქცია	შემთხვევების რაოდენობა	პროცენტულობა (n=40)
ავტოსემანტიკური	20	50%
მეტაფორული	11	27,5%
შედარება	9	22,5%

ცხრილი 1: მარგალიტის ეკვივალენტების გამოყენების ფუნქციური განაწილება დედანში

ესპანურ თარგმანებში მარგალიტის ეკვივალენტების სტატისტიკა ასე გამოიყურება:

ანალიტიკური განზომილება	დე ლა ტორე	როცა ბარეა
ექსპლიციტური კონტრასტუალურობები ესპანურში	38 შემთხვევა 40-იდან	35 შემთხვევა 40-იდან
დენოტაციური ეკვივალენტები	37 შემთხვევა 40-იდან	28 შემთხვევა 40-იდან
კონოტაციური ეკვივალენტები	1 შემთხვევა 40-იდან	7 შემთხვევა 40-იდან
ეკვივალენტები არ იძენება	2 შემთხვევა 40-იდან	5 შემთხვევა 40-იდან
ზოგადი ტენდენცია	უპირატესად ლექსიკური უწყვეტობა და სტრუქტურული სიახლოვე	უფრო ხშირი კონტექსტური სპეციფიკაცია და პოეტური რეფორმულირება

ცხრილი 2. მარგალიტის ეკვივალენტების რაოდენობრივი განაწილება ესპანურ თარგმანებში

მთარგმნელთა სტრატეგიების რაოდენობრივი შეპირისპირება ავლენს სისტემურ ტენდენციებს:

- გუსტავო დე ლა ტორე 40-დან 37 შემთხვევაში ირჩევს დენოტაციურ ეკვივალენტობას (*perla*), ერთ შემთხვევაში იყენებს კონოტაციურ ეკვივალენტს და სამ შემთხვევაში – ფიგურალური სტრუქტურის (მეტაფორა/შედარება) ტრანსფორმაციას.
- მარია ელვირა როკა ბარეა დენოტაციურ ხაზს ინარჩუნებს მხოლოდ 28 შემთხვევაში, 7 შემთხვევაში მიმართავს სემანტიკურ ალტერნატივებს (კონოტაციურ ეკვივალენტებს). ამასთანავე, იგი, დე ლა ტორესთან შედარებით, (სამი შემთხვევა) ორჯერ მეტად (6 შემთხვევა) მიმართავს ფიგურალური სტრუქტურების რეფორმულირებას.

3.3. თვისებრივი ანალიზი და თეორიული მოდელების პროექცია ტექსტზე

3.3.1. დენოტაციური ბაზისის რღვევა კონოტაციური შერჩევის სასარგებლოდ

როგორც კოლერისა და ჰენჯუმის თეორიაშია აღნიშნული, დენოტაციური ეკვივალენტობის დარღვევა იწვევს გლობალური მოტივის დასუსტებას. ეს ყველაზე თვალსაჩინოა იმ ეპიზოდებშიც კი, სადაც სიტყვას ფიგურალური დატვირთვა არ აქვს და პირდაპირი მნიშვნელობით იხმარება:

მაგალითი (სტროფი 3.84)

(რუსთ.) ხშირად ესხა მარგალიტი ლაგამ-აბჯარ-უნაგირსა.

(ტორე) *Su armadura su brida y su montura estaban profusamente guarnesidas de perlas.*

(ბარეა) *Las bridas, la armadura la silla están redujadas con diamantes.*

დე ლა ტორე იცავს დენოტაციურ სიზუსტეს (*perlas*), როკა ბარეა კი მიმართავს ვან დენ ბრუკის „ხატის ჩანაცვლების“ მეთოდს და შემოაქვს *diamantes* („აღმასები“). თეორიულად, ეს არის ლექსიკური რეინტერპრეტაცია: მარგალიტის ორგანული, მომრგვალებული და რბილი ესთეტიკა მოცემულ კონტექსტში იცვლება აღმასის ტეხილი ფორმითა (სინათლის გარდატეხის ეფექტით) და განსხვავებული ორგანული სტრუქტურით (სიმტკიცით).

მაგალითი (სტროფი 52.1372)

(რუსთ.) ოქროც რამე წაიტანეს, მარგალიტი ღარიბები.

(ტორე) *Llevaron con ellos algo de oro, raras perlas.*

(ბარეა) *Toman también algunas piedras preciosas y un poco de oro.*

ფრაზაში „მარგალიტი ღარიბები“ დე ლა ტორე იყენებს *raras perlas* („იშვიათი მარგალიტები“). როკა ბარეა ახდენს სემანტიკურ გენერალიზაციას (ზემდგომი კატეგორიის შემოტანას) — *piedras preciosas* („ძვირფასი ქვები“). ეს გადაწყვეტილება ამ კონკრეტულ შემთხვევაში მართებულია, მაგრამ იგი გლობალურად შლის კავშირს დედანში მოცემულ მატერიალურ სიმდიდრესა და იმ პოეტურ სახეებს შორის, სადაც მარგალიტი შემდგომში კბილებისა და ცრემლების სიმბოლოდ გვევლინება.

3.3.2. კომპაქტური მეტაფორიდან ღია შედარებამდე (ტროპების ტრანსფორმაცია)

ფიგურალურ კონტექსტში როკა ბარეა სისტემურად არღვევს ვან დენ ბრუკის მიერ აღწერილ *sensu stricto* (ზუსტი თარგმნის) პრინციპს და საკუთარ ინტერპრეტაციას აქსოვს ტექსტის მოცემულ პასაჟებში:

მაგალითი (სტროფი 18.480)

(რუსთ.) მუნ ვარდსა შუა შეენოდეს ძოწ-მარგალიტნი ტყუბანი.

(ტორე) *Allí entre las rosas lucían los gemelos de coral y de perlas.*

(ბარეა) *Junto a sus mejillas de rosa brillaban dientes como perlas y labios de coral.*

ორიგინალის ეს კომპაქტური რთული კომპოზიტი „ძოწ-მარგალიტნი ტყუბანი“ ანატომიურ რეფერენტებს (ტუჩებსა და კბილებს) ფარულად, კონვენციური პოეტური კოდით გადმოსცემს. დე ლა ტორე ინარჩუნებს ამ სივრცეს და მკითხველს უტოვებს გაშიფვრის უფლებას (*los gemelos de coral y de perlas*). როკა ბარეა კი მთლიანად ანგრევს კომპრესიას, შემოაქვს პირდაპირი დასახელებები (*dientes, labios*) და იყენებს შედარების მარკერს *como* (*dientes como perlas y labios*). თეორიული თვალსაზრისით, ეს არის ტროპის სრული სტრუქტურული მუტაცია — მეტაფორის გადაქცევა შედარებად, რაც მკითხველს კონტექსტის აღქმას უადვილებს, მაგრამ უკარგავს ტექსტს პოეტურ სიმკვრივესა და ორაზროვნებას.

3.3.3. აფორისტული კომპრესიის შენარჩუნება და რეფორმულირება

ესპანურ თარგმანებში ასევე გვხვდება მარგალიტის პოეტური რეფორმულირება.

მაგალითი (სტროფი 47.1219)

(რუსთ.) მე მარგალიტსა მოგიმკი, თქვენ ქვრიმი დაგიოთესია.

(ტორე) Sembrasteis mijo y yo para vosotros cosecho **perlas**.

(ბარეა) Donde vosotros habéis sembrado avena, yo haré cosecha de **raras perlas**.

ეს არის კლასიკური აფორისტული ანტითეზა, სადაც მცირე ფასის მქონე მარცვლეული (ქვრიმი) უპირისპირდება უძვირფასეს მოსავალს (ძვირფას ქვას მარგალიტს). ანალიზი აჩვენებს, რომ ორივე მთარგმნელი ინარჩუნებს ამ აფორისტულ არქიტექტურას და სოფლის მეურნეობის ჩარჩოს (ფრეიმს), თუმცა დე ლა ტორე ზედმიწევნით ზუსტია ლექსიკაში (*mijo* — ფეტვი), ხოლო როკა ბარეა კონოტაციურ გაძლიერებას მიმართავს: ფეტვს ცვლის შვრიით (*avena*) და მარგალიტს უმატებს ეპითეტს „იშვიათი“ (*raras perlas*). ეს მაგალითი ამტკიცებს, რომ როკა ბარეას ინტერპრეტაციული ჩარევები ზოგჯერ არ ანგრევს, არამედ პირიქით, უფრო თვალსაჩინოს ხდის ორიგინალში არსებულ ფარულ შეფასებით მიმართებებს.

3.3.4. ლოკალური ოპტიმიზაციისა და გლობალური კოჰეზიის თეორიული შეჯამება

მარგალიტის ეკვივალენტურობის კვლევა პოემის ესპანურ თარგმანებში და განხილული მაგალითების ანალიზი საშუალებას გვაძლევს შევაჯამოთ ზემოთ დაწეებული დისკუსია და წარმოვადგინოთ ორი მთარგმნელობითი ფილოსოფიის დაპირისპირება.

ჩვენ მიერ ჩატარებული კვლევა თვალნათლივ აჩვენებს, რომ ლიტერატურული თარგმანის ხარისხის შეფასება არ შეიძლება დავიყვანოთ ბინარულ ოპოზიციამდე — „ზუსტი“ (*literal*) და „თავისუფალი“ (*free*) თარგმანი. ორივე ესპანური ვერსია წარმოადგენს გააზრებულ, სისტემურ არჩევანს, თუმცა ისინი სრულიად განსხვავებულად ანაწილებენ მკითხველის ყურადღებას ოთხ არსებით პარამეტრს შორის: ლექსიკური უწყვეტობა, სემანტიკური სიზუსტე, კითხვადობა და პოეტური ეფექტი. ეს განსხვავება თეორიულ დონეზე შეიძლება ჩამოყალიბდეს, როგორც დაპირისპირება გლობალურ კოჰეზიასა და ლოკალურ ოპტიმიზაციას შორის.

1. გლობალური კოჰეზია (დე ლა ტორეს სტრატეგია)

გუსტავო დე ლა ტორეს მთარგმნელობითი პროფილი ეფუძნება პრინციპს, რომ პოეტური ნაწარმოების მხატვრული ძალა კუმულაციურია (დაგროვებითია). რუსთაველის მიერ „მარგალიტის“ მრავალჯერადი გამეორება შემთხვევითი არ არის; იგი ქმნის მყარ ასოციაციურ ქსელს. დე ლა ტორეს მიერ სიტყვა *perla*-ს თანმიმდევრული გამოყენება (40-დან 37 შემთხვევაში) ესპანელ მკითხველს საშუალებას აძლევს, თვალი ადევნოს ამ ქსელის განვითარებას:

- მატერიალური სიმდიდრის აღწერა (ლაგამ-აბჯარი) ამზადებს ნიადაგს ფიგურალური კონტექსტისთვის.
- მეტაფორული და შედარებითი სახეები (კბილები, ცრემლები) ამდიდრებს და პოეტურ ელფერს სძენს შემდგომში ნახსენებ რეალურ მარგალიტებს.
- ტექსტის სტრუქტურული სიახლოვე ინარჩუნებს ორიგინალის ტექსტის ფორმალურ ორგანიზაციას.

ამ სტრატეგიის თეორიული ნაკლი (შეზღუდვა) არის ის, რომ სამიზნე ენის (ესპანურის) ნორმების თვალსაზრისით, ლექსიკური გამეორება ხშირად

მონოტონურად უღერს. გარდა ამისა, კომპაქტური მეტაფორების გაუშიფრავად დატოვება ესპანელი მკითხველისგან დამატებით ინტელექტუალურ ძალისხმევას მოითხოვს.

2. ლოკალური ოპტიმიზაცია (როკა ბარეას სტრატეგია)

მარია ელვირა როკა ბარეას მიდგომა ორიენტირებულია თითოეული კონკრეტული სტროფის (მონაკვეთის) მაქსიმალურ მხატვრულ ეფექტურობასა და კითხვადობაზე. მისი სტრატეგია პასუხობს სამიზნე ენის პოეტიკის მოთხოვნებს, სადაც სინონიმური მრავალფეროვნება ნაკლად კი არა, სტილისტურ ღირსებად აღიქმება. ის იყენებს კონტექსტუალურ შერჩევას:

- თუ დედნის კონტექსტის მიხედვით ცრემლის ბრწყინვალება და სინათლის თამაშია მთავარი, მას შემოაქვს *diamante* („ალმასი“), რაც მხატვრულ სახეს უფრო ცოცხალს და ვიზუალურად შთამბეჭდავს ხდის თანამედროვე მკითხველისთვის.
- თუ საგანძურის ზოგადი აღწერაა, ის იყენებს *piedras preciosas* („ძვირფასი ქვები“), რაც აზრობრივად ბუნებრივი და ამასთან ეკონომიურია ესპანური ენისთვის.
- ფარული მეტაფორების ღია შედარებებად გარდაქმნით (*como perlas* + კბილების/ტუჩების პირდაპირი დასახელება) იგი ხსნის ბუნდოვანებას და ამცირებს ტექსტის აღქმის სირთულეს.

ამ მიდგომის ნაკლი იმაში მდგომარეობს, რომ როდესაც მკითხველი ყოველ ეპიზოდში ახალ ძვირფას ქვას ან მის განზოგადებულ სინონიმს ხვდება, ის ვეღარ აღიქვამს, რომ რუსთაველი მიზანმიმართულად უბრუნდებოდა ერთ კონკრეტულ ლექსემას *მარგალიტი*, რათა შეენარჩუნებინა **მარგალიტის მოტივის გლობალური ლექსიკური უწყვეტობა**. შესაბამისად, როკა ბარეას მიერ აღნიშნული სტრატეგიის გამოყენების შემთხვევაში იკარგება ტექსტის შინაგანი მთლიანობა და პოეტური შეკუმშულობა (კომპრესია).

4. დასკვნა და მეთოდოლოგიური ღირებულება

როგორც კვლევამ გვიჩვენა, კორპუსზე დამყარებული მთარგმნელობითი კვლევა (Corpus-based Translation Studies) სრულიად ახალ პერსპექტივას აჩენს

ლიტერატურულ კრიტიკაში. ტექსტის ტრადიციული კვლევის მეთოდი (close reading) ხშირად ფოკუსირდება მხოლოდ ერთეულ, ყველაზე მეტყველ ან ეგზოტიკურ მაგალითებზე, რამაც შეიძლება მცდარი განზოგადებისკენ უბიძგოს მკვლევარს. პარალელური კორპუსის გამოყენება კი შესაძლებელს ხდის სიხშირეების, ფუნქციური განაწილებებისა და სისტემური კანონზომიერებების გამოვლენას, რაც საშუალებას აძლევს მკვლევარს, აღმოაჩინოს მთარგმნელის არა შემთხვევითი, არამედ გააზრებული სტრატეგიული ქცევა.

კვლევის სამომავლო განვითარებისთვის აუცილებელია: ა) **მედიატორული (შუამავალი) ტექსტების ჩართვა კვლევაში:** ვინაიდან არცერთი ესპანური ვერსია არ არის პირდაპირ ქართულიდან თარგმნილი, მონაცემები უნდა შეჯერდეს ინგლისურ, ფრანგულ და იტალიურ თარგმანებთან, რათა დადგინდეს, სად გვაქვს მთარგმნელის ინდივიდუალური არჩევანი და სად — შუამავალი ტექსტის გავლენა; ბ) **სემანტიკური ველის გაფართოება:** ანალოგი-ური მეთოდოლოგიით უნდა იქნეს შესწავლილი პოემის სხვა საკვანძო ლექსემებიც (ძოწი, ვარდი, ია და სხვა), რათა შემოწმდეს, რამდენად სისტემატურად იყენებენ მთარგმნელები თარგმანის სტრატეგიებს სხვა მხატვრული სახეების შემთხვევაში.